

Rentabiliteit vleesstieren in 1992 verbeterd

H. Prins (LEI-detachement)

Vorig jaar ging het minder slecht in de vleesstierenhouderij dan in 1991. Deze gunstige ontwikkeling is vrijwel geheel te danken aan een lagere kalverprijs. Desondanks bleef de rentabiliteit gemiddeld negatief. Dit blijkt uit gegevens van vleesstierenbedrijven, waarvan het Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO) samen met de Dienst Landbouw Voorlichting een deeladministratie bijhoudt. In dit artikel worden de resultaten besproken van 44 bedrijven, die vooral nuchtere kalveren hebben opgezet. Het boekjaar, dat kortweg met 1992 wordt aangeduid, loopt van 1 november 1991 tot en met 31 oktober 1992.

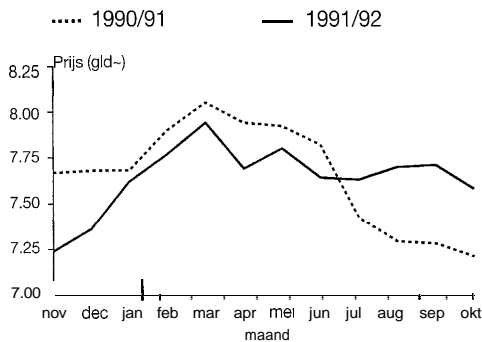
Vleesprijzen vrijwel gelijk

De grafiek (figuur 1) laat zien dat de vleesprijzen in 1992 uit het dal van herfst 1991 omhoog zijn gekropen. Na de maand februari bleven de opbrengstprijzen op een vrij stabiel niveau van ongeveer f 7,70 per kg geslacht gewicht. Tabel 1 laat echter zien dat de opbrengstprijzen gemiddeld over het hele boekjaar nauwelijks hoger uit kwamen.

Het geslacht gewicht kwam gemiddeld op 356 kg, dat is 3 kg hoger dan vorig jaar. Deze stijgende lijn, die zich al jaren aftekent, zette zich dus voort. Het hogere gewicht werd bereikt op een lagere leeftijd, doordat de karkasgroei (686 gram per dag) opnieuw hoger was. Uit het beschikbare datamateriaal kon geen verklaring worden gevonden voor deze hogere groei.

Door een iets hoger slachtgewicht en een iets gunstiger opbrengstprijs brachten de vleesstieren f 29,- per stuk meer op dan in 1991.

Figuur 1 Prijsverloop per kg geslacht gewicht (LEI-deeladministratie)

Voer duurder

Het voer is over het algemeen duurder geworden. Voor krachtvoer was de prijsstijging gering (+1,5%), maar voor ruwvoer waren de prijzen belangrijk hoger. Dat kwam vooral door de slechte snijmaisoogst in 1991. Voor aangekochte mais werd gemiddeld 35,4 ct per kVEVI betaald (+40%) en voor bijprodukten 26,4 ct per kVEVI (+6%). Zelf geteelde mais is gewaardeerd op 30 cent per kVEVI (+7%).

Ondanks het hogere geslacht gewicht was de energie-opname nauwelijks hoger dan vorig jaar. De voederconversie verbeterde gemiddeld van 5,48 kVEVI per kg groei tot 5,37 kVEVI per kg groei.

Kalveren goedkoper

De stieren, die in 1992 werden afgeleverd zijn ruim een jaar eerder aangekocht. In de tabel staat de oorspronkelijke aankoopprijs van de nuchtere kalveren. Daaruit blijkt dat de kalverprijzen aanzienlijk lager zijn geworden. De aankoopprijs van de kalveren, die in 1992 als slachtrijpe stier werden verkocht, was 973 gulden, ruim 130 gulden lager dan in 1991. Het prijspeil van nuka's heeft een grote invloed op de rentabiliteit van de vleesstierenhouderij. Toch blijft het voor de individuele stierenmester van belang in de eerste plaats vooral te letten op de kwaliteit van de kalveren. Veel vakmanschap is vereist bij de beoordeling van de nuchtere kalveren en de inschatting van de mogelijk uiteindelijke classificatie aan de slachthaak. De prijsverhouding tussen de verschillende slachtkwaliteiten is niet stabiel. Bij een verschil van 50 cent per subklasse (per kg geslacht gewicht) is het eerder rendabel een hoge

Tabel 1 Resultaten vleesstierenhouderij 1991/92 op bedrijven, die vooral nuka's opzetten (LEI-deeladministratie)

Boekjaar ¹⁾	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92
Aantal bedrijven	73	69	58	44
Slachtgewicht (kg)	337	347	353	356
Leeftijd (dagen)	467	479	482	480
Groei per dag (gram)	1102	1097	1099	1112
Karkasgroei per dag (gram)	666	669	675	686
Opbrengstprijis per kg geslacht gewicht (gld)	8,22	8,06	7,51	7,54
Energie-opname (in % behoefte)	91	88	91	89
Krachtvoer (ct)	47,00	42,80	40,80	41,40
Gedeelte niet-roodbont (%)	68	78	94	97
<i>Resultaten per afgeleverde stier (gld)</i>				
Opbrengst	2789	2809	2666	2695
Aankoop kalf	902	1048	1106	973
Kunstmelk	122	113	92	95
Ruwvoer	499	476	528	558
Krachtvoer	433	411	373	380
Gezondheidszorg	45	45	44	43
Uitval	77	100	106	95
Overige kosten	496	580	607	591
Arbeidsopbrengst	215	35	-192	-40

¹⁾ Het boekjaar loopt van 1 november tot en met 31 oktober

prijs voor betere kalveren te betalen dan bij een verschil van 25 cent.

Over een lange reeks van jaren blijkt dat het voer een steeds kleiner deel van de totale kosten uitmaakt. Tien jaar geleden bestond 50% van de kosten uit voerkosten tegenover 38% nu. De nukaprijzen zijn daarentegen verhoudingsgewijs veel belangrijker geworden. Namelijk van 27% van de totale kosten tot 36% nu. De stierenmester is dus gebaat bij meer informatie over de aangekochte kalveren. Over het voer heeft hij veel gegevens beschikbaar in de vorm van voedernormen, voederwaarden, analysecijfers van aangekocht en zelf geteeld voer en van proefresultaten van diverse voedermiddelen. Over het uitgangsmateriaal, waarvan de kosten vrijwel even hoog zijn als van het voer, heeft hij veel minder informatie. In dit verband valt te denken aan informatie over de genetische aanleg (van de ouderdieren), aan een uniforme classificatie van nuchtere kalveren en aan informatie over de verstrekte hoeveelheid biest.

Arbeidsopbrengst negatief

De kosten voor gezondheidszorg zijn vrijwel onveranderd. De kosten van uitval zijn iets lager geworden, vooral omdat de nukaprijs lager is.

De overige kosten zijn grotendeels gebaseerd op vaste normen. Het rentepercentage is gesteld op

7%. Voor de kosten voor huisvesting, werktuigen en algemene kosten is respectievelijk 55, 19 en 17 cent per stier per dag gerekend.

Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten (excl. de arbeidskosten) wordt arbeidsopbrengst genoemd. De arbeidsopbrengst van de vleesstierenhouderij komt ruim 150 gulden per stier gunstiger uit dan het historische dieptepunt van vorig jaar. Dat wil geenszins zeggen dat de problemen nu voorbij zijn. De arbeidsopbrengst blijft negatief (-40 gulden per afgeleverde stier). Hierbij moet worden bedacht dat de stierenpremie niet inbegrepen is in de hier berekende arbeidsopbrengst. Voor maximaal 90 stieren ontvangt de stierenmester een premie van 105 gulden per stier.

Vooruitzichten

Voor het lopende boekjaar 1993 ziet het er gunstiger uit. De kalveren zijn ongeveer 50 gulden per stuk goedkoper aangekocht. De voerprijzen zijn tot nu toe lager dan vorig jaar en de opbrengstprijzen iets hoger. Afgewacht moet worden hoe de markt reageert op de daling van de interventieprijs, die op 1 juli van dit jaar ingaat. Als de opbrengstprijzen zich op dit peil kunnen handhaven ziet het er naar uit dat over 1993 een positieve arbeidsopbrengst geboekt zal worden.

Voor de langere termijn zijn de vooruitzichten echter zeer somber. In het Gemeenschappelijk

Landbouwbeleid voor de komende jaren is een daling van de interventieprijs van rundvlees opgenomen van 15%. Verwacht wordt dat de marktprijzen overeenkomstig zullen dalen. Bovendien worden er grenzen gesteld aan de hoeveelheid rundvlees, die maximaal in interventie wordt genomen. Voor de stierenpremie, die als compensatie sterk wordt verhoogd, zullen slechts weinig stierenmesters volledig in aanmerking komen, omdat een sterke koppeling is gemaakt met de veebezetting. Bovendien is het maximaal uit te keren premies 90 per bedrijf.

Omdat het rendement in de sector nu al matig is wordt verwacht dat veel stierenmesters niet opgewassen zullen zijn tegen deze aanzienlijke aantasting van hun inkomen. Zij zullen de vleesstierentak geheel of gedeeltelijk vaarwel moeten zeggen om binnen de gestelde normen te blijven. Het te verwachten milieubeleid versterkt bovengaande bedreiging voor de Nederlandse vleesstierenhouderij. Een aanscherping van de fosfaatgebruiksnormen betekent namelijk dat men bij de huidige veebezetting een groot deel van de mest tegen hoge kosten moet afvoeren.

Voor de stierenmester is het van groot belang op de kwaliteit van het uitgangsmateriaal te letten